

Orden i ordrekkene

Sideordning med en konjunksjon i midten er den vanligste sideordningen i norsk.

PUBLISERT 5. februar 2013

De mest alminnelige er *og* eller *eller*. De kalles da også sideordnende konjunksjoner. Disse stiller noen krav om lik oppbygning av leddet foran og leddet etter konjunksjonen. Ellers blir det en annen konstruksjon. Her er noen eksempler: det føtale og [det] materielle kretsløpet (uten gjentatt *det* ser det ut som ett kretsløp); avstanden mellom det teoretisk og [det] praktisk mulige (en kan ikke være «mellom» én ting, så uten gjentatt *det* ser det ut som noe mangler); bruke vårt skjønn og [vår] erfaring (også feil å la *vårt* (intetkjønn) vise til *erfaring* (felleskjønn)); forståelsen og behandling[en] av ulike psykiske lidelser (begge ledd i enten bestemt eller ubestemt form), en lang video[fil?] eller lydfil (uvisst om det er ment *video* eller *videofil*; en bindestrek ville hjulpet som plassholder for *fil*).

Leddets foran konjunksjonen og leddet etter den skal helst ikke være altfor ulike i lengde. Hvis de likevel må være det, er det et gammelt triks at det korteste leddet skal stå foran: «Soldatene klaget over maten [kort ledd] og over den ganske primitive og dertil trekkfulle innkvarteringen [langt ledd]».

Det kan godt hende en skjønner hva som er ment selv om det er uttrykt feil, f.eks. «Kontinentet var delt opp i et Øst- og Vest- Europa» istedenfor «et Øst-Europa og et Vest-Europa». Men det er mye en kan si det om uten å godta det.

Dag Gundersen, ordbokredaktør og professor i nordisk språkvitenskap

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 50, nummer 2, 2013, side 129